

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

5 Quo loco & tempore facta sit hæc annuntiatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

S E C T I O V.

Quo loco, & tempore facta sit hac Annuntiatio.

P Rincipio, de anno in quo perfectum est hoc mysterium, nihil ferè dicendum superest: satis enim diffuse in præcedenti tomo, circa q. 4. D. Th. artic. 4. tractauimus, quo anno ab orbe condito facta sit incarnatio, de mense autem, & die, Ecclesiastica traditio habet factam esse octauo kalendas Aprilis, eodem nimirum die, quo primus homo formatus est, vt ibidem diximus, & Patres retulimus, & videri potest Athan. libr. q. ad Antioch. q. 17. Chrys. hom. 1. in Luc. Aug. serm. 18. de natiuitate, & libr. 83. q. 56. Quibus addi potest Conc. Flor. in decreto Eug. 4. vbi præferebit Armenis, vt illo die festum Annuntiationis celebrent. De hora vero in qua hac annuntiatio Virgini facta est, nihil in sanctis Patribus, vel antiquis authoribus dictum inuenio. Nonnulli tamen ex recentioribus scribunt venisse Angelum ad Virginem in principio noctis, sumentes argumentum ex consuetudine Ecclesiæ, quæ illa hora signum præbet ad Virginem salutandam: Nam in vita S. Bonauent. refertur, eum hac de causa motum, hoc à Pontifice obtinuisse. Sed hæc leuis est coniectura, nam etiam luna mo manè datur signum ad Virginem salutandam, qua hora Albertus Magnus super Missus est, dixit, Angelum ingressum esse ad Virginem, nescio tamen quo fundamento, nam etiam in meridie in multis Ecclesijs datur signum ad salutandam Virginem. Vnde si hoc signum datur in memoriam incarnationis Dominicæ, vel id sit diuersis horis, quia de hora certa non constat, vel certe, quia non esset alia hora comoda, vt huiusmodi signum posset omnibus fidelibus præberi. Igitur si coniectura vtiliter, verisimile est, eadem annunciationem factam fuisse, quæ Christus fuit natus, vt nouem integris mensibus in vtero matris habitauerit: hoc enim ad perfectionem conceptionis spectare videtur, & est magis consentaneum traditioni Patrum, & Ecclesiæ, quam infra videbimus, tractando de Christi natiuitate, vbi etiam dicemus, media noctis hora Christum fuisse natum, propter quod Ecclesia accommodat illa verba Sap. 18. *Dum medium silentium tenebant omnia, &c.* Vnde videtur concludi eadem hora fuisse annunciationem factam, ad quam non minus, imò magis accommodari possunt sequentia verba, *Dum nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus de celo & regalibus sedibus venit.* Proprius enim dicitur Verbum descendisse de celo per incarnationem, quam per natiuitatem suam. Nec verò est, cur existimeret in tempore illa hora noctis, vt in ea Angelus Virgini appareret. Nam verisimile potius est solitam fuisse Virginem in secretiori loco domus suæ, maiorem noctis partem in diuina contemplatione transigere, & aliunde, propter quietem, silentium, ac secretum noctis, fuisse illud tempus aptissimum, vt in eo hoc mysterium fieret.

Secundò, nihil superest, quod de loco dicamus, *Locus, vbi contemenda enim est hæreticorum impudentia, facta est annuntiatio non inuenisse Angelum domi Virginem: sed per plateas vagantem.* Quod sine fundamento temerariè fingunt, solum vt Virgini detrahan, cum tamen Luc. expresse dicat, & ingressus Angelus ad eam. Vnde omnes Patres supra citati sentiunt locum illud fuisse domum, & cubiculum Virginis, vbi orationi vacans, & fortasse aduētum Messie desiderans, ac postulans, inuenta est. Refert autem Beda libr. de locis sanctis, cap. 16. in illo loco, vbi hac annuntiatio facta est, ædificatam fuisse Ecclesiam. Imò certa traditione constat, domicilium illud, seu cubiculum B. Virginis, post Christi in celos ascensum, ab Apostolis, & Christianis omnibus fuisse in summa religione habitum, & in templum ad sacra faciendam fuisse

miserat, statim ergo illud inchoauit, simul autem, ac inchoauit, perfecti, vt nunc suppono ex statim dicendis. Quod verò ante illud momentum non fuerit facta conceptio, ex discursu Euangelij constat. Et in primis, non fuisse factam per prima verba salutationis Angelicæ, patet ex verbis, quæ postea. c. 2. dicit Lucas narrans mysterium circumcisionis, & vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab Angelo, prius quam in vtero conciperetur. Hinc enim euidenter constat, quando Angelus dixit illa verba, Et vocabis nomen eius Iesum nondum Christum fuisse conceptum. Quod satis ostendunt ipsa verba Angeli, quia post verba salutationis subdidit, *Ecc concipies in vtero, & paries, vtrumque de futuro, quia reuera tam non erat facta conceptio, quam partus, postea vero interrogante Virgine, Quomodo fiet istud?* iterum de futuro inquit Angelus, *Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi, Quod enim ex te nascetur Sanctum, vsque ad illud, Quia non erit impossibile apud Deum omne verbum,* ergo in toto illo tempore nondum erat perfectum, sed expectabatur mysterium. Statim vero prorupit Deipara in illa verba, *Ecco ancilla Domini*, ergo ante illa non est perfectum mysterium.

Obiectio.

Dices, saltem fuisse perfectum, antequam B. Virgo hæc verba perficeret, vel inchoaret, quia iam prius interius consenserat, nam ex interiori consensu, & obedientia illa verba manant: sed non expectabatur, nisi eius consensus, ergo statim ante prolationem verborum perfectum est mysterium. Quod enim voluntatis consensus expectaretur, conueniens fuit, propter rationes, quæ in articulo primo explicata sunt. Quod autem vsque ad externam consensus expressionem mysterium differretur, non videtur necessarium, quia Spiritus Sanctus, qui futurus erat author huius operis, mentem Virginis intuebatur. Responderetur, licet verum sit, interiorum consensum dicto modo præcessisse, nihilominus tamen oportuisse exterius sensibilibus exprimi, vt Angelo, cum quo B. Virgo more humano loquebatur, innotesceret. Sic enim voluit Deus hoc mysterium perfici, petendo consensum Virginis per Angelum: ita etiam decuit, vt non perficeretur, donec B. Virgo suum consensum Angelo declararet. Et hæc sententia est communis Patrum, vt videre licet in Damasc. li. 3. de fide. c. 2. Aug. serm. 2. de Annuntiatione: optimè Rupert. Abbas libr. 1. de operib. Spirit. San. c. 9. Euth. Luc. 1. *Discessit, inquit, Angelus ab ea, simul ac iam per verbum suum conceperat.* Et hæc est communis Patrum expositio eo loco. Citantur etiam quædam verba Anastasij Papæ in fragmento cuiusdam epistolæ, quæ habetur 2. tom. concilior. post Breuiarium Liberati, ante Conc. Aruernense, quibus expresse dicit, statim post illa verba, *Ecco ancilla Domini, Verbum adificasse sibi templum, & vniuisse.*

*Damasc.
Augst.
Rupert.
Euthym.*

*Anast.
Papa.*

Nec credendum puto, Patres in priori expositione citatos contra hanc veritatem sensisse, ac docuisse quia non est verisimile in rem tam clara, tamque aperte Euangelio contraria esse deceptos. Sed primum intendunt docere, conceptionem esse perfectam in toto illo colloquio salutationis Angelicæ, & totum illud comprehendunt in primis illis verbis salutationis. Deinde ad summum volunt, Angelum in illis verbis, *Dominus tecum*, indicasse conceptum eo sensu, quo D. Th. supra art. 4. explicauimus. Explicant autem illa verba de præterito, ac si mysterium iam tunc esset factum, vel quia loquuntur de toto illo colloquio, ac de vno momento, vel quia iam ita res instabat, vt quasi facta censeretur. Præsertim, quia more prophetico potest rectè intelligi dixisse Angelus rem, quam certo sciebat statim futuram, ac si iam esset facta.

*Incarnatio
nis Christi
dies.*

*Athan.
Chrysost.
Augst.
Conc. Flor.*

*Incarnatio
nis hora.
Sap. 18.*

fuisse consecratum, propter multa, & ingentia mysteria in eo perfecta. Fuit enim (vt creditur) domus illa domicilium B. Annæ, & in eo B. Virgo nata est, Christusq; conceptus, & saltem vsque ad fugam in Aegyptum educatus. Nam de tempore post reditū ex Agypto licet Canisius cum Baptista Mantuanō censet, in eadem domo Virginem, & Christum habitasse: mihi tamen dubia res est, quia Beda in citato loco refert fuisse in Nazareth ædificatam aliam Ecclesiam in illa domo, in qua Christus post reditum ex Agypto vsque ad grandiorē ætatem educatus est. Sed illa prior fuit semper sanctior, ac celebrior habitata, & nunc etiam est in Ecclesia celeberrima. Nam eadem illa domus, in qua hæc annuntiatio facta est, ministerio Angelorum primum in Illyricum, postea in Italiam translata est, & vsque ad præsentem diem perseverat, & Lauretana Ecclesia appellatur, & in summa religione habetur, vt ex variis Historiographis erudite tractat Canis. libr. 5. de B. Maria. c. 25. Deniq; illud non omittam, domum hanc fuisse sitam in ciuitate Nazareth (vt ex Euangelio constat) & inde fuisse Christum Nazareum vocatum, vt notat Hierony. libr. de locis Hebr. in Nazareth. Neque obstat, quod illa ciuitas erat in Galilæa, quæ ad Tribum Iudæ non pertinebat. Quia, vt notauit Abulens. Matthæ. 2. q. 88. post decem Tribuum dispersionem, Iudæi qui ex captiuitate Babylonica redierant, totam illam terram occuparunt, & ita multi ex Tribu Iudæ, ex qua erat maior pars eorum, qui redierunt, extra Iudæam domicilia & possessiones habebant.

QVÆSTIO XXXI.

De conceptione Saluatoris quo ad materiam, de qua corpus eius conceptum est, in octo articulos diuisa.

Einde considerandum est de ipsa conceptione Saluatoris. Primo, quantum ad materiam, de qua eius corpus conceptum est. Secundo, quantum ad conceptionis autorem. Tercio, quantum ad modum, & ordinem conceptionis.

Circa primum queruntur octo.
Primo, utrum caro Christi fuerit sumpta de Adam.
Secundo, utrum fuerit sumpta de Dauid.
Tercio, de genealogia Christi, quæ in Euangelio ponitur.
Quarto, utrum decuerit Christum nasci de femina.
Quinto, utrum fuerit de purissimis sanguinibus Virginis corpus eius formatum.
Sexto, utrum caro Christi fuerit in antiquis Patribus, secundum aliquid signatum.
Septimo, utrum caro Christi in Patribus fuerit peccato obnoxia.
Octauo, utrum fuerit decimata in lumbis Abrabæ.

ARTICVLVS I.

Utum caro Christi fuerit sumpta de Adam.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod caro Christi non fuerit sumpta ex Adam. Dicit enim Apostolus 1. ad Corinth. 15. Primus homo de terra terrenus, secundus homo, de calo celestis. Primus autem homo est Adam, secundus est Christus. Ergo Christus non est ex Adam, sed habet ab eo distinctam originem.

2. Præterea, Conceptio Christi debuit esse maxime

A miraculosa. Sed maius est miraculum, formare corpus hominis ex limo terre, quam ex materia humana, quæ de Adam trahitur. Ergo videtur, quod non fuerit conueniens Christum ab Adam carnem sumpsisse. Ergo videtur, quod corpus Christi non debuerit formari de massa humani generis deriuata ab Adam, sed de aliqua alia materia.

3. Præterea, Peccatum in hunc mundum intrauit per unum hominem, scilicet per Adam: quia omnes in eo originaliter existentes peccauerunt: vt patet Romanorum. 5. Sed si corpus Christi fuisse ab Adam sumptum, ipse etiam in Adam originaliter fuisset, quando peccauit. Ergo peccatum originale contraxisset, quod non decebat Christi puritatem. Non ergo corpus Christi est formatum de materia sumpta ab Adam.

Sed contra est, quod Apostolus dicit ad Hebræos. 2. Nusquam Angelos apprehendit, scilicet filius Dei: sed semen Abrabæ apprehendit. Semen autem Abrabæ sumptum est ex Adam: ergo corpus Christi fuit formatum de materia ex Adam sumpta.

Respondeo dicendum, quod Christus humanam naturam assumpsit, vt eam à corruptione purgaret. Non autem purgatione indigebat natura humana, nisi secundum quod infecta erat per originem vitiosam, quæ ex Adam descendebat. Et ideo conueniens fuit, vt carnem sumeret ex materia ab Adam deriuata, vt ipsa natura per assumptionem curaretur.

Ad primum ergo dicendum, quod secundus homo, id est, Christus, dicitur esse de celo, non quidem quantum ad materiam corporis: sed vel quantum ad virtutē formatiui corporis: eius, vel etiam quantum ad ipsam eius diuinitatem: secundum autem materiam corpus Christi fuit terrenum, sicut & corpus Adæ.

Ad secundum dicendum, quod sicut supradictum, mysterium Incarnationis Christi est quiddam miraculosum: non sicut ordinatum ad confirmationem fidei, sed sicut articulus fidei. Et ideo in mysterio Incarnationis non requiritur quod sit maius miraculum, sicut in miraculis, quæ sunt ad confirmationem fidei: sed quid sit diuina sapientiæ conuenientius, & magis expediens humane salutis, quod requiritur in omnibus, quæ fidei sunt. Vel potest dici, quod in mysterio Incarnationis non solum attenditur miraculū ex materia conceptus: sed magis ex modo conceptionis & partus: quia scilicet Virgo concepit, & peperit.

Ad tertium dicendum, quod sicut supra dictum est, corpus Christi fuit in Adam secundum corpulentam substantiam: quia scilicet ipsa materia corporis Christi deriuata est ab Adam. Non autem fuit ibi secundum seminalem rationem: quia non est concepta ex virili semine. Et ideo non contraxit originale peccatum, sicut ceteri, qui ab Adam per viam virili seminis deriuantur.

COMMENTARIVS.

In hoc, & sequentibus articulis multa tractat D. Th. de quibus in superioribus, vel alia occasione, vel sub aliis titulis, & rationibus disputaui. Et quia in eis locis exposita sunt, curabo diligenter inutilē repetitionē vitare, signando loca, in quibus de vna quaque re dictum sit, & ea solum addendo, quæ ad præsentis textus expositionem fuerint necessaria. In hoc ergo articulo rationem reddit D. Thom. ob quam decuit Verbum assumere humanam naturam, non ex noua materia, seu ex nihilo creatam sed ex Adam posteritate formatam. Quam rem attigit etiam supra, quæst. 4. art. 6. & à nobis tractata est disputatione 15. sectione 1. Prioris Tomi. Hic solum adde, sed doctrina huius articuli colligi Christum Dominum, sicut dicitur filius Abrabæ, vel Dauid,